

VI

Dia de maig te n'has anat, dia de maig et perd,
primavera, fill, que estimaves i pujaven dalt

Del terrat i guaitaves, i sense sadollar-te,
munyies amb els teus ulls la llum del món

I amb el dit estés em mostraves una per una
totes les coses dolces i bones, nebuloses i rosades

I em mostraves al lluny el mar, lluent com un espill,
i els arbres i les muntanyes sobre el vel blau del matí

I els éssers petits i pobres, els ocells, les formigues, els matolls,
i aquestes pedres, diamants que suava a vora seu el càntir.

Però, fillet, encara que em mostraves els astres i les planures,
més resplendents els veia jo als teus ulls marins.

I em contaves amb veu dolça, càlida i baronívola,
tant que ni els codolets de la platja poden igualar-ho.

I em deies, fill, que totes aquestes bellesaes seran nostres
i ara t'has apagat i s'apagà el nostre foc i claror.

Epitafi, 1936

COM el cor d'una oroneta menuda que tremola al palmell
de l'alba s'esdevingué el teu record tan bon punt
brostà la primera fulla verda.
Recordes que seies i miraves endins dels grans ulls redons
dels bous mansos, les miniatures de les imatges
camperoles: el gibrell maragda de la plana,
l'esglesia menuda amb els xiprers, la corba blanca
dels coloms sobre el bosc, les segadores amb les
garbes d'espigues i amb els mocadors grocs.
No coneixies l'arquitectura de les roses, ni la manera com
travessen els ocells l'aire
Feies bon dia a les roses i als ocells, com feies també bon
dia a les xicones.
S'obrien aleshores finestres menudes i s'inclinaven sobre
els marcs les margarides per saludar l'alba que
passava pel carrer sense càrrega d'ombra ni de
record.
Més tard vas aprendre a saludar solament les persones
llevant-te el barret, i deies sols a les flors «gràcies»
cada vegada que ningú no t'escoltava.
Després t'apressares molt a créixer, a dur pantalons llargs,
a aprendre de lletra, per a deixar de dir «gràcies», a
crear una rosa on dormís un raig entristit a la cambra
buida del perfum.
Ara demanes poder repetir amb els mateixos llavis aquell
mateix «gràcies» que per tants anys cercaves
d'oblidar-lo.

Somni d'un migdia d'estiu, 1938

<Data de publicació: 1979>

I

Aquests arbres no es conformen amb menys cels,
aquestes pedres no es conformen sota petges estrangeres,
aquests rostres no es conformen sinó al sol,
aquests cors no es conformen sinó amb la justícia.

Aquest paisatge és dur com el silenci,
prem al pit les seues pedres roents,
prem en la llum les seues oliveres òrfenes i les seues vinyes,
prem les dents. Aigua, no n'hi ha. Només llum.
El camí es perd en la llum, i l'ombra de la tanca és ferro.
Pedra esdevingueren els arbres, els rius i les veus dins la calç
[del sol.

L'arrel entropessa en el marbre. Els joncs polseosos.
El matxo i el penyal. Panteixen. Aigua, no n'hi ha.
Tots tenen set. Ja fa anys. Tots masteguen un bocí de cel
damunt la seua amargura.

Els seus ulls estan rojos d'insomni,
un solc fondo entatxat entre les celles
com un xiprer entre dues muntanyes al vespre.

La seua mà està unida al fusell
el fusell és continuació de la seua mà
la seua mà és continuació de la seua ànima-
tenen als llavis la ira
i tenen la pena ben al fons dels seus ulls
com una estrella en un clot de sal.

Quan estrenyen la mà, el sol està segur per al món
quan somriuen, una petita oroneta fuig de les seues barbes
[hirsutes
quan dormen, dotze astres cauen de les seues butxaques buides
quan són morts, la vida pren costera amunt amb banderes i
[tambors.

Tants anys de patir fam tots, de patir set tots, de ser morts tots
assetjats per terra i per mar,
devorà la xafogor els seus camps i el salobre regà les seues cases
el vent arrencà les seues portes i els pocs lilàs de la plaça
pels forats dels seus abrics entra i ix la mort
la seua llengua és aspra com la nou del xiprer
van morir els seus gossos embolcallats en la seua ombra
la pluja colpejà els seus ossos.

Petrificats fent guàrdia fumen el fem i la nit
vigilant el mar enfollit on s'ha enfonsat
el pal trencat de la lluna.

S'ha acabat el pa, s'han acabat les bales,
carreguen ara els canons només amb el seu cor.

Tants anys assetjats per terra i per mar
de patir fam tots, de ser morts tots i ningú no ha mort-
fent guàrdia brillen els seus ulls,
una enorme bandera, un enorme foc tot roig
i cada alba milers de coloms fugen de les seues mans
per les quatre portes de l'horitzó.

Grecitat, 1945-1947.
<Data de publicació: 1966>

XX

Açò no és cap guerra açò no és cap baralla
açò és dia d'Epifania açò és lloc de ballarugues
de Sant Timó la Resurrecció de Sant Avet la festa.

Ací els arbres lluiten junt amb els vents
ací bramulen les muntanyes i els grossos penyals
els estels llancen pedres amb fona i la lluna bales
i dies i nits sencers dins la cassola del sol
un negre quitrà borbolla per a les hordes dels enemics.

Ei, quins llaüts i violins i tabals clèftics,
les dolçaines del plàtans, del pi els sanduris-

Llambregen al vent les àuries estoles
festegen els campanars amb les campanes daurades
les creus blanques dels estendards il·luminen la mitjanit
i àngels de vidre i llum amb ales de bat a bat
il·luminen els avetars i els corriols de l'àguila.

I tu, Senyora de les Vinyes, vestida de banderes
omplis els teus raïms de sang i dinamita
sacsant al vent els fonaments de la mort.

La Senyora de les Vinyes, 1945-1947
<Data de publicació: 1975>

REELABORACIÓ

Dia a dia es desarmava. Primer es despullà
de les seues robes,
més tard de la muda, després de la pell,
després de la carn i els ossos, fins que, en acabant,
va romandre aquesta senzilla, càlida, neta substància,
que tot sol, invisible i sense mans, modelava
en petits pitxers, versos i homes.
I potser, un d'entre aquests, fos ell mateix.

Testimoniatsges (Primera sèrie), 1957-1963
<Data de publicació: 1963>

INALIENABLE

Vingueren. Miraven les runes, els solars del voltant,
alguna cosa mesuraven amb el seu esguard, tastaven
l'aire i la llum amb la llengua. Els va agradar.
De segur, alguna cosa ens volien prendre. Nosaltres
ens cordàrem les camises, encara que feia calor,
i ens miràrem les sabates. Aleshores, un de nosaltres
assenyalà al lluny amb el dit. Els altres es van girar.
En aquell moment, aquest s'inclinà dolçament,
va prendre un grapat de terra, se l'amagà a la butxaca
i se n'allunyà indiferent. Quan van tornar els estrangers,
veren un forat pregon davant de llurs peus,
canviaren de lloc, van mirar el rellotge, i se n'anaren.
Dintre d'aquest clot: una espasa, un càntir, un os blanc.

Testimoniatsges (Primera sèrie), 1957-1963
<Data de publicació: 1963>

LA GRECITAT NO LA PLORES

La Grecitat no la plores, allà on va abatre's
amb el punyal fins a l'os, amb la corretja al coll.

Vet-la ací, que de bell nou es llança, ardida i salvatge,
i que arpona el monstre amb l'arpó del sol.

Divuit cobles de la pàtria amarga, 1968-1973
<Data de publicació: 1973>